

ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ **12:59** | **Αρ. Πελώνη: Δεν θα συνδέεται η υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού με απολύσεις εργαζ...** ▼ ▲

ΜΕ ΑΠΟΨΗ

Τετάρτη, 14-Ιουλ-2021 00:03

Εργοδότες και "ανεμβολίαστοι". Αρχίζει το ματς;

Του Αργύρη Αργυριάδη

Η πανδημική κρίση που προκλήθηκε από τον κορονοϊό έθεσε σε δοκιμασία τόσο τα υγειονομικά συστήματα όσο και τις οικονομίες όλων των κρατών, προηγμένων και μη. Η πιθανότητα να υπερβούμε τη συγκεκριμένη κρίση –μέσω ενός εκτεταμένου προγράμματος εμβολιασμού– όλως παραδόξως θέτει σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή. Η αλληλεγγύη και η ενσυναίσθηση φαίνεται να υποχωρεί μπροστά στο φόβο, στην άγνοια και στην ιδεοληψία. Η μετάλλαξη δέλτα καλπάζει και οι ποικιλώνυμοι "αρνητές" προβαίνουν στη δική τους ανάγνωση της πραγματικότητας. Την ίδια στιγμή, στην Ελλάδα, ο αριθμός των εμβολιασμένων μόλις ξεπέρασε τα 4.000.000 άτομα, καθιστώντας δυσέφικτο το στόχο της οικοδόμησης "τείχους ανοσίας" (ήτοι εμβολιασμό του 80% του πληθυσμού) μέσα στο καλοκαίρι.

Η εκστρατεία "πειθούς" φαίνεται να αγγίζει τα όρια αποτελεσματικότητά της. Προφανώς μια ευνομούμενη πολιτεία πριν ζητήσει από το γενικό πληθυσμό να προβεί σε μια ιατρική πράξη, όπως είναι ο εμβολιασμός, όφειλε να ενημερώσει. Το έκανε και το κάνει. Μάλιστα, η ενημέρωση υπήρξε πλουραλιστική, σε τέτοιο βαθμό που ορισμένες φορές το κεντρικό μήνυμα χάθηκε μέσα από τις αντιφάσεις των "ειδικών".

Ωστόσο, σε κάθε οργανωμένη κοινωνία πέραν της ενημέρωσης απαιτούνται και κανόνες και κυρώσεις. Ειδάλλως δεν μιλάμε για οργανωμένα σύνολα. Στον τομέα αυτό παρατηρείται μια κυβερνητική αβελτηρία. Θα μπορούσε να οφείλεται είτε σε ιδεολογικούς λόγους (λχ κοινωνικός φιλελευθερισμός) είτε σε μια δυσεξήγητη αντίληψη περί "πολιτικού κόστους" που ετεροκαθορίζει τις κυβερνητικές αποφάσεις. Το μόνον βέβαιο είναι ότι η κυβέρνηση θα έχει πολιτικό κόστος – και δικαίως – εάν συνεχίσει να αντιμετωπίζει αμφίθυμα το ζήτημα του υποχρεωτικού εμβολιασμού. Οι εξαγγελίες του Πρωθυπουργού, την περασμένη Δευτέρα, δεν αντιμετωπίζουν το πρόβλημα ούτε άμεσα ούτε ολιστικά. Γιατί ενώ είναι, πράγματι, "αδιανόητο ένας ανεμβολίαστος νοσηλευτής να φροντίζει έναν ανοσοκατεσταλμένο καρκινοπαθή ασθενή" θα πρέπει να περιμένουμε περίπου δύο μήνες για να προστατεύσουμε τον τελευταίο; Σήμερα δεν κινδυνεύει; Η ζωή του θα έχει άλλη αξία μετά την 1η Σεπτεμβρίου; Και σε κάθε περίπτωση, σήμερα κινδυνεύουν μόνον οι νοσηλευόμενοι ασθενείς και οι φιλοξενούμενοι σε μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων;

Ήδη στον ιδιωτικό τομέα το ζήτημα τίθεται μετ’ επιτάσεως. Στις ΗΠΑ περισσότεροι από 150 εργαζόμενοι σ’ ένα από τα μεγαλύτερα νοσοκομεία του Χιούστον, τη μεγαλούπολη του Τέξας, απολύθηκαν ή εξαναγκάστηκαν σε παραίτηση αφού αρνήθηκαν να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους να εμβολιαστούν για τον COVID-19. Προσέφυγαν στο δικαστήριο κατά της απόλυσής τους, αλλά ηττήθηκαν. Στη χώρα μας απολύθηκαν δύο εργαζόμενοι στο Γηροκομείο της Ι. Μ. Ηλείας στη Γαστούνη, λόγω άρνησης εμβολιασμού, ενώ αντίστοιχο περιστατικό υπήρξε και στην Κρήτη. Σύλλογος εργαζομένων συστημικής τράπεζας ζήτησε από τη Διοίκηση να λάβει άμεσα μέτρα για τους ανεμβολίαστους, καθώς εγκυμονούν κινδύνους για τους υπόλοιπους, ιδίως εκείνους που θέλουν να εμβολιαστούν αλλά δεν μπορούν για ιατρικούς λόγους (έγκυες κλπ). Ξενοδοχειακός όμιλος στη Ρόδο ζήτησε το ίδιο από τους εργαζομένους του, με τους τελευταίους να προσφεύγουν στην Επιθεώρηση Εργασίας. Μεγάλος όμιλος της χώρας απαιτεί πλέον από τους εργαζομένους που επιλέγουν να μην εμβολιαστούν, να προσκομίζουν στη Διεύθυνση Προσωπικού σε εβδομαδιαία βάση διαγνωστικό μοριακό τεστ PCR αρνητικού αποτελέσματος. Το τελευταίο πρέπει να κάνουν με δικές τους δαπάνες. Επιπροσθέτως ζητεί τον περιορισμό των μετακινήσεών τους σε χώρους που είναι απολύτως απαραίτητοι στο πλαίσιο εκτέλεσης των επαγγελματικών τους καθηκόντων και τους απαγορεύει να παρευρίσκονται σε κοινόχρηστους χώρους (υποδοχή πελατών, κυλικείο κλπ). Σε διαφορετική περίπτωση προειδοποιεί ότι δεν θα θεωρεί την παροχή εργασίας εκ μέρους των εργαζομένων ως προσήκουσα και δεν θα καταβάλλει τις αποδοχές τους. Τα παραδείγματα θα γίνουν πολύ περισσότερα στο προσεχές διάστημα.

Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους αντιλέγουν ότι οι ανωτέρω εργοδοτικές πρωτοβουλίες είναι παράνομες από τη στιγμή που η κείμενη νομοθεσία δεν καθιστά υποχρεωτικό το εμβόλιο για τον κορονοϊό. Δεν απαντούν, όμως, στην ουσία του θέματος. Εάν πρέπει να εμβολιαστούν ως πράξη ατομικής και συλλογικής ευθύνης. Πετάνε το μπαλάκι σε μια κυβέρνηση που έχει ήδη καθυστερήσει να ρυθμίσει νομοθετικά τη συγκεκριμένη βιοτική σχέση για τους λόγους που προαναφέραμε.

Ωστόσο, ένας προνοητικός εργοδότης, πράγματι, κωλύεται να λάβει μέτρα; Δεν μπορεί να κάνει χρήση του διευθυντικού δικαιώματος και να επιλέγει σε ποιες υπηρεσίες/ χώρους θα δουλεύουν οι μη εμβολιασμένοι και σε ποιες όχι; Δεν μπορεί να απαιτήσει για προστασία των λοιπών εργαζομένων, ιδίως εκείνων που δεν ενδείκνυνται για ιατρικούς λόγους να εμβολιστούν, οι ανεμβολίαστοι είτε να προσκομίζουν τακτικά μοριακά τεστ είτε εντέλει να εμβολιαστούν; Για ποιο λόγο να μην μπορεί ένας εργοδότης να προσφέρει στους εργαζόμενους στην επιχείρησή του ένα ασφαλές περιβάλλον απαιτώντας τον εμβολιασμό όλων των εργαζόμενων; Επιπροσθέτως: για ποιο λόγο να μην μπορεί ένας εργοδότης να διαφημίζει ως συγκριτικό πλεονέκτημα της επιχείρησής του (ξενοδοχείο, εστιατόριο κλπ) ότι το σύνολο του προσωπικού είναι εμβολιασμένο; Πόσο λογικό είναι μια χώρα να διαφημίζει ότι έχει covid-free νησιά, αλλά ένας εργοδότης της ίδιας χώρας να μην μπορεί να το κάνει για την επιχείρησή του; Και σε τελική ανάλυση, μήπως το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο επιφυλάσσει περισσότερες υποχρεώσεις και επιτάσσει τη λήψη σχετικών πρωτοβουλιών για τον εργοδότη και ίσως ο ίδιος τις αγνοεί; Μήπως αποφεύγοντας να παρέμβει σε μια εργασιακή διένεξη (λχ ευπαθών ομάδων που δεν δύναται να εμβολιαστούν με αρνητές εμβολίων) βρεθεί ο ίδιος υπόλογος για τις παραλείψεις του;

Τόσο το Ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 5 παρ. 1) όσο και διατάξεις του κοινού αστικού δικαίου (ΑΚ 652) προδιαγράφουν το πλαίσιο άσκησης του διευθυντικού δικαιώματος. Να μη λησμονούμε ότι ο ίδιος ο Αστικός Κώδικας (άρθρο 662) και πλείστες διατάξεις εργατικού δικαίου ρητώς προβλέπουν την υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει μέτρα για την προστασία της ζωής και της υγείας των εργαζομένων. Πράγματι, ελλείψει ρητής γενικής νομοθετικής πρόβλεψης η άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος στην περίπτωση του "υποχρεωτικού εμβολιασμού" πρέπει να λαμβάνει υπόψη συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που διαφοροποιούνται ανά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση της προσφερόμενης εργασίας (προφανώς διαφορετική απαίτηση έχουμε από ένα νοσηλεύη ή ένα φαρμοθεραπευτή σε γηροκομείο από έναν απασχολούμενο σε γεωργικές εργασίες) τον αριθμό των εργαζομένων, τον βαθμό συγχρωτισμού μεταξύ τους, τις συνθήκες των χώρων εργασίας και εν γένει των εγκαταστάσεων της επιχειρηματικής μονάδας, το πλαίσιο και τον τρόπο επαφής με τους πελάτες (διαφορετική είναι η επαφή σε ξενοδοχεία και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος και διαφορετική σε ένα γραφείο), το κοινοποιηθέν ιατρικό ιστορικό των λοιπών εργαζομένων κλπ.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω, ο εργοδότης όχι μόνον δικαιούται να ζητήσει τον εμβολιασμό των εργαζομένων του αλλά υποχρεούται να οργανώσει τον τρόπο, χώρο και χρόνο εργασίας, ώστε να διασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια τόσο για τους εργαζομένους όσο και για τους πελάτες του. Και σε περίπτωση μη συμμορφούμενων εργαζομένων οφείλει να εξαντλήσει τα προβλεπόμενα μέσα, τηρώντας τις αρχές της αναγκαιότητας και αναλογικότητας, υιοθετώντας κλιμακούμενες κυρώσεις (επιπλήξη, διαθεσιμότητα, μετακίνηση σε άλλη θέση, αναστολή σύμβασης εργασίας, οριστική απόλυση ως έσχατο μέσο).

Μέχρι σήμερα, τον ιδιωτικό τομέα στη χώρα μας χαρακτήριζε, ευλόγως, ένας συνδυασμός πειθούς και κινήτρων. Δεν ήταν λίγες οι επιχειρήσεις που χορήγησαν υλικά και ηθικά κίνητρα (bonus, άδεια μετ’ αποδοχών κλπ) σε όσους επέλεξαν να εμβολιαστούν. Όσο το πρόβλημα παραμένει θα έλθει και η ώρα των αντικινήτρων. Όσο πιο γρήγορα παρέμβει η πολιτεία νομοθετώντας τον "υποχρεωτικό εμβολιασμό" τόσο θα αποφύγουμε φαινόμενα κοινωνικού αυτοματισμού και διενέξων μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων που είναι εξόχως άσκοπα τούτη την ώρα.

** Ο κ. Αργύρης Αργυριάδης είναι Δικηγόρος - Φορολογικός Σύμβουλος*

www.alf.gr